

12.2.2020

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

FinELibin ohjausryhmän kokous 11.2.2020

Aika	tiistai 11.2.2020 klo 14-16
Paikka	Kansalliskirjasto, Päärakennus, Yliopistonkatu 1, 2. krs, C222, Fabiania-kokoushuone
Läsnä	Paula Eerola, vararehtori, Helsingin yliopisto, puheenjohtaja Helka-Liisa Hentilä, koulutusvararehtori, Oulun yliopisto (etäyhteydellä) Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut Tuula Hämäläinen, Team Leader, Knowledge Solutions, VTT Lea Kauppi, pääjohtaja, Suomen ympäristökeskus Eeva Klinga-Hyöty, tietopalvelupäällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Tarja Koskimies, kirjastonjohtaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu (etäyhteydellä) Hanna Lahtinen, johtaja, tieto- ja julkaisupalvelut, Laurea-ammattikorkeakoulu Ossi Naukkarinen, vararehtori, Aalto-yliopisto Virva Nousiainen-Hiiri, kirjastoverkon yhteisten palveluiden päällikkö, Helsingin kaupunginkirjasto Ulla Nygrén, kirjastonjohtaja, Turun yliopisto (Kimmo Tuomisen varajäsen) Liisa Rossi, järjestelmä- ja verkkopäällikkö, Kuopion kaupunginkirjasto (etäyhteydellä) Sirpa Suonpää, johtava asiantuntija, tietopalvelu, Luonnonvarakeskus Pia Södergård, överbibliotekarie, Åbo Akademi
Poissa	Tapani Sainio, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö Kimmo Tuominen, ylikirjastonhoitaja, Helsingin yliopisto Kristiina Kontiainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto Anne Luoto-Halvari, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Asiantuntijat	Toni Vesterinen, hankinta-asiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib, sihteeri Ari Alkio, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Esittelijä	Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö, Kansalliskirjasto/FinELib

Esityslista

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Ohjausryhmän uudet jäsenet esittäytyvät: Paula Eerola (Riitta Pyykön tilalle), Ossi Naukkarinen, Helka-Liisa Hentilä ja Hanna Lahtinen. Tiedoksi, että yleisten kirjastojen edustajan Liisa Rossin varajäsen Marja Malminen ei ole enää käytettävissä vuonna 2020.

Esitys:

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa osallistujat. Ohjausryhmän uudet jäsenet esittäytyvät. Hyväksytään esityslista.
Tiedoksi ed. kokouksen hyväksytty pöytäkirja (Liite 1).

Päätös:

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 14.01 ja totesi osallistujat.

Ulla Nygren, Lea Kauppi, Paula Eerola, Kristiina Hormia-Poutanen ja Sirpa Suonpää ja Arja Tuuliniemi jäävänsä itsensä esityslistan kohtaan 4 liittyvästä kustannustenjakotyöryhmän päätöksenteosta, koska ovat ehdolla ryhmän jäseniksi. Tarja Koskimies on varapuheenjohtaja ja toimii kokouksen puheenjohtajana kohtaan 4 liittyvässä kustannustenjakotyöryhmän

12.2.2020

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

käsittelyssä. Kristiina Hormia ja Ulla Nygren jääväsivät itsensä kohtaan 4 liittyvästä FinELibin lehtipakettineuvottelujen strategiaryhmän päätöksenteosta, koska ovat ehdolla ryhmän jäseniksi.

Päätettiin jakaa esityslistan kohta 4 FinELibin työryhmät vuonna 2020 kahteen alakohtaan 4a Kustannustenjakotyöryhmä ja 4b Lehtipakettineuvottelujen strategiaryhmä ja käsitellä ne erikseen.

Hyväksyttiin esityslista näillä muutoksilla.

2. FinELib-konsortion tulevaisuuden visio 2025

FinELibin ohjausryhmän kokouksessaan 4/2019 hyväksymään visioluonnokseen (Liite 2) pyydettiin konsortiolta vielä kommentteja. Kommentointiaika oli 17.12.2019 – 17.1.2020. Konsortiolta tuli kolme kommenttia (Liite 3).

Esitys:

Ohjausryhmä hyväksyy FinELib-konsortion kehityslinjaukset 2025.

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi esitteli visioluonnosta ja siihen tulleita kommentteja. Keskusteltiin saaduista kommentteista. Todettiin, että kommentteissa esiin tuotuja asioita otetaan huomioon, kun tehdään kehityslinjausten toimeenpanosuunnitelmaa.

Päätettiin muuttaa FinELibin perustehtävän kuvauksen rakenne muotoon: FinELib-konsortio mahdollistaa osaltaan digitaalisten aineistojen saatavuuden ja aineistojen välittömän avoimen julkaisemisen.

Lopuksi todettiin, että visiossa on selkeä kokonaisuus ja hyvä rakenne, mutta eräät termit (esim. ketteryys) esiintyvät dokumentissa useaan kertaan.

Päätös:

Hyväksyttiin FinELib-konsortion kehityslinjaukset 2025 sillä muutoksella, että perustehtävää kuvaava lause muutetaan muotoon: FinELib-konsortio mahdollistaa osaltaan digitaalisten aineistojen saatavuuden ja aineistojen välittömän avoimen julkaisemisen.

3. Alustava toimintasuunnitelma vuodelle 2020

Vuonna 2020 FinELib neuvottelee useiden lehtipakettikustantajien kanssa pääsystä aineistoihin ja avoimesta julkaisemisesta. FinELib-konsortion kehityslinjaukset 2021-2025 edellyttävät toimenpiteiden ja aikataulun määrittelyä. Konsortion yksityiskohtaisempi toimintasuunnitelma esitetään ohjausryhmän 2/2020 kokouksessa.

Esitys:

Arja Tuuliniemi esittelee alustavan toimintasuunnitelman. Ohjausryhmä hyväksyy alustavan suunnitelman (Liite 4).

12.2.2020

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi esitteli alustavan toimintasuunnitelman (aineistoneuvottelut ja projektit) vuodelle 2020. Ohjausryhmä keskusteli erityisesti kehityslinjauksiin 2025 sisältyvästä konsortion toimintamallin ja päätöksenteon uudistamisesta.

Keskusteltiin ohjausryhmän ja jäsenorganisaatioiden rooleista konsortion toimintamallin uudistamisessa. Todettiin, että toimintamallin ja päätöksentekoon liittyvät kehittämiskohdat määritellään ulkopuolisen asiantuntijan kanssa ja uudistukseen liittyvä ehdotus tuodaan sen jälkeen ohjausryhmään. Vuoden 2020 aikana toteutettavassa konsortion työpajassa käsitellään muita kehityslinjauksen osa-alueita.

Todettiin, että konsortion toimintamallin ja ohjausjärjestelmän uudistaminen on kriittinen asia, koska konsortiossa tehdään merkittäviä päätöksiä, joilla on vaikutus myös yksittäisten organisaatioiden sisäisiin asioihin. Todettiin myös, että korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten erilaiset rahoitusmallit tulee huomioida tulevassa toimintamallissa.

Lopuksi todettiin, että toimintamallin uudistamisen yhteydessä on edelleen selkeytettävä konsortion rakennetta ja korostettava yhtenäisyyttä.

Päätös:

Hyväksyttiin alustava toimintasuunnitelma. Tarkempi toimintasuunnitelma käsitellään seuraavassa kokouksessa.

4. FinELibin työryhmät vuonna 2020

Ohjausryhmä päätti kokouksessaan 4/2019 perustaa työryhmän miettimään kustannustenjakoa konsortiossa. Työryhmän jäseneksi on pyydetty esityksiä Unifilta, Arenesta, Tulanetista, FUNista, Amkit-konsortioista, tutkimuslaitos/erikoiskirjastoista sekä Suomen Akatemiasta.

FinELibin lehtipakettineuvottelujen strategiaryhmän toimikausi päättyi vuoden 2019 lopussa. Ryhmä on edelleen erittäin tarpeellinen neuvottelujen tueksi. Vuonna 2019 ryhmässä oli kolme tutkijaa, kaksi yliopistokirjaston johtajaa, yksi vararehtori, tutkimuslaitosedustaja, ammattikorkeakoulujen edustaja sekä Kansalliskirjastosta edustaja ja esittelijä (FinELib). Lehtipakettineuvotteluihin on tulossa mukaan rehtoriedustus ja rehtoriedustajat tulevat olemaan mukana strategiaryhmän toiminnassa.

Esitys:

Ohjausryhmä nimeää jäsenet kustannustenjakotyöryhmään ja lehtipakettineuvottelujen strategiaryhmään sekä päättää ryhmien toimeksiannosta ja toimikaudesta (Liite 5).

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi kertoi esityksen ryhmien kokoonpanoista ja toimeksiannoista. Kustannustenjakotyöryhmän osalta todettiin, että tulevan kustannustenjaon suhteen on useita vaihtoehtoja ja että tulevaan kustannustenjakoon liittyvien kustannuslaskelmien tekemiseen käytetään FinELib-toimiston resursseja. Jos laskelmiin tarvitaan enemmän työpanosta kuin mihin FinELib-toimistolla on mahdollista osoittaa, on lisäresursseja löydettävä muualta.

12.2.2020

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Asia käsiteltiin esitylistan kohdassa 1 sovitun mukaan.

4a Kustannustenjakotyöryhmä

Ulla Nygren, Lea Kauppi, Paula Eerola, Sirpa Suonpää, Kristiina Hormia-Poutanen ja Arja Tuuliniemi poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Tarja Koskimies toimi kokouksen puheenjohtajana.

Todettiin, että konsortion nykyinen kustannustenjakomalli ei ole toimiva. Keskusteltiin, rajataanko tulevan kustannustenjaon suunnittelu vain aineistoihin, joissa sovelletaan nykyistä mallia. Päädyttiin kuitenkin siihen, että ryhmän toimintaa ei rajata vain tiettyihin aineistoihin.

Sovittiin, että esityksen mukaiset jäsenet nimetään ryhmään ja että ammattikorkeakoulut nimeävät ammattikorkeakoulujen edustajan.

4b Lehtipakettineuvottelujen strategiaryhmä

Ulla Nygren ja Kristiina Hormia-Poutanen poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Paula Eerola toimi puheenjohtajana.

Ammattikorkeakoulut esittivät ryhmään nykyisen edustajan lisäksi kirjastojen edustajaa (Heini Oikkonen-Kerman, Arcada) ja tutkimuslaitokset nykyisen edustajan lisäksi toista tutkijaa.

Keskusteltiin siitä, voiko ryhmän kokoa enää kasvattaa ilman, että sen toiminta vaikeutuu. Esitettiin vaihtoehtona malli, jossa jäsenillä olisi varajäsenet.

Todettiin, että ryhmän kokoa ei ole järkevää kasvattaa. Sovittiin, että ryhmään nimetään esityksen mukaiset jäsenet ja että ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten jäsenille nimetään lisäksi varajäsenet.

Hanna Lahtinen ilmoitti esittävänsä eriävän mielipiteen ja esittävänsä edelleen ammattikorkeakouluille toista varsinaista jäsentä ryhmään.

Päätös:

4a Kustannustenjakotyöryhmä

Nimettiin ryhmän jäsenet esityksen mukaisesti. Ammattikorkeakoulut nimeävät ammattikorkeakoulujen edustajan. Hyväksyttiin ryhmän toimeksianto. Muutettiin toimikausi alkavaksi 11.2.2020.

4b Lehtipakettineuvottelujen strategiaryhmä

Nimettiin ryhmän jäsenet esityksen mukaisesti. Päätettiin, että ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset nimeävät lisäksi jäsenilleen varajäsenet. Hyväksyttiin ryhmän toimeksianto ja toimikausi. Hanna Lahtinen jätti eriävän mielipiteen päätökseen.

5. Aineistoneuvottelutilanne

FinELibin lehtipakettineuvottelut ovat edenneet alkuvuonna 2020. (Liite 6)

Esitys:

12.2.2020

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Arja Tuuliniemi esittelee tilannekatsauksen aineistoneuvotteluihin lehtipakettien osalta. Ohjausryhmälle tiedoksi ja keskusteluun.

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi esitteli tilannekatsauksen lehtipakettien neuvotteluista.

6. Avoimen tieteen tukipalvelut ja niiden rahoitus

Avoimen tieteen tukemiseksi on syntynyt kansainvälisiä infrastruktuureita. Monet palveluista ovat jo oleellinen osa myös suomalaisten organisaatioiden avoimen tieteen palveluja. Organisaatioiden kannalta on tärkeää, että palveluiden pysyvyys on turvattu. Palveluita on rahoitettu tukimaksuilla tai määräaikaikaisella rahoituksella. Palveluiden pysyvyyden turvaamiseksi on perustettu avoimen tieteen palveluiden yhteenliittymä The Global Sustainability Coalition for Open Science Services (SCOSS, <https://scoss.org/>), jonka tarkoituksena on helpottaa palveluiden kestävä rahoitusta. Palveluita joita SCOSSin kautta tällä hetkellä on mahdollista rahoittaa ovat DOAJ, SherpaRomeo, DOAB & OAPEN, PKP ja OpenCitations.

Esitys:

Arja Tuuliniemi esittelee DOAJin ja SherpaRomeon tarjoukset. Ohjausryhmä päättää etenemisestä. (Liitteet 7-9).

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi esitteli DOAJin ja SherpaRomeon tarjoukset. Ohjausryhmä kannatti esitystä.

Päätös:

Päätettiin edetä esityksen mukaisesti.

7. Tiedotusasiat

7.1. OA-seminaari yliopistojen rehtoreille, vararehtoreille ja kirjastonjohtajille 9.1.2020
(<http://finelib.fi/implementing-open-access-seminar/>)

8. Seuraava kokous

Seuraavan kokouksen aika sekä muut vuoden 2020 kokoukset päätetään Doodle-kyselyllä.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.07.

LIITTEET

Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja tiedoksi

(https://www.kiwi.fi/download/attachments/41027142/Ohjausryhma_p%C3%B6yt%C3%A4kirja_04-19.pdf?version=1&modificationDate=1576837861689&api=v2)

Liite 2. FinELib-konsortion kehityslinjaukset 2025

Liite 3. Kommentit kehityslinjauksiin

12.2.2020

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

- Liite 4. Alustava toimintasuunnitelma 2020
- Liite 5. Esitys kustannustenjako- ja lehtipakettiryhmistä
- Liite 6. Aineistoneuvottelutilanne
- Liite 7. SCOSS
- Liite 8. SCOSS Governance
- Liite 9. DOAJ